

Gemeente Assen

Kaderbrief 2024

[Naar digitale versie >>](#)

Beleidsmatige en financiële hoofdlijnen op strategisch niveau,
ingedeeld conform de thema's in

Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Ter behandeling in de raad van donderdag 20 juli 2023

Inleiding Kaderbrief 2024

Met deze kaderbrief geven wij invulling aan de wens van de gemeenteraad om de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen strategischer en meer op hoofdlijnen te presenteren, zodat u het debat kunt voeren over de richting voor de begroting van 2024 en de jaren erna.

In deze kaderbrief volgen we de opzet van het bestuursakkoord Dichtbij en Daadkrachtig. Per overkoepelend thema hebben we de verschillende ontwikkelingen in kaart gebracht. Op een aantal ontwikkelingen willen we bij de midterm review in 2024 terugkomen.

Naast de beleidsmatige ontwikkelingen schetsen we een beeld van het financiële perspectief voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025 -2027, op basis van autonome ontwikkelingen in de uitgaven en inkomsten waarbij ook de hoofdlijnen uit de meicirculaire 2023 zijn verwerkt. De uitkomst van het financieel perspectief 2024-2027 is vertaald in een doorkijk van de vrije ruimte in onze gemeentelijke reserves.

Inhoudsopgave

1. Strategische ontwikkelingen

1.1 Ontmoeten	3
1.2 Opgroeien, onderwijs & bewegen.....	4
1.3 Meedoen	6
1.4 Ondernemen	9
1.5 Verduurzamen	11
1.6 Wonen	12
1.7 Organisatie en bedrijfsvoering	14

2.Financieel perspectief 2024-2027

2.1 Ontwikkelingen gemeentefonds	15
2.2 Meerjarenperspectief 2024-2027	15
2.3 Vrije ruimte in reserves	16
2.4 Toelichting op meerjarenperspectief 2024-2027	17

3. Bijlage Financiële uitgangspunten 2024-2027.....19

Assen is een gastvrije stad
waar iedereen welkom is

1.1 Ontmoeten

Wijken versterken door wijkgericht werken

Met het project Wijkaanpakken zijn we in staat om Mijn Buurt Assen te verbreden en te versterken. Het biedt de kans om urgente maatschappelijke opgaven per wijk in samenhang en daarmee effectiever aan te pakken. Het bestuursakkoord Dichtbij en Daadkrachtig legt de nadruk op het werken in de wijken, met een focus op verbinding, ontmoeting en uitvoering van verschillende thema's in de wijken. In het uitvoeringsprogramma is dit onder meer vertaald in de doorontwikkeling van Mijn Buurt Assen (MBA).

Integraal samenwerken

De huidige structuur van Mijn Buurt Assen (MBA) vraagt om een vernieuwing in de samenwerking met onze partners. In de wijken Pittelo en De Larijs starten we daarom een pilot: een innovatieve integrale manier van werken, gebaseerd op een combinatie van beschikbare data en ervaringskennis. Gemeente, Vaart Welzijn, Actium Wonen en mogelijke nieuwe partners werken daarbij samen in MBA-wijkteams aan de relevante thema's voor een wijk. Deze zijn samen met wijkbewoners geselecteerd.

We willen deze integrale manier van samenwerken verder uitbouwen naar de andere wijken in Assen. Hierdoor kunnen we grote ontwikkelingen op het gebied van wonen, energiearmoede en sociale opgaven in samenhang en daarmee efficiënter aanpakken. Dit vraagt om een nadere uitwerking van de bestaande netwerkorganisatie.

Toekomstbestendige wijken

De wijken Pittelo, Baggelhuizen en Peelo hebben grote kansen en kwaliteiten. Er is wel een impuls nodig om ze toekomstbestendig te maken. Het gaat dan met name om het (energetisch) verbeteren van de woningvoorraad, het toekomst- en klimaatbestendig maken van de leefomgeving, het ondersteunen van wijkvoorzieningen en goede communicatie over de kracht van de wijk. Dit sluit naadloos aan bij de 'wijkgerichte aanpak'. Voor het verzilveren van deze kansen zijn wel extra middelen nodig. Voor een deel kan gebruikgemaakt worden van reguliere projecten. Denk bijvoorbeeld aan groot onderhoud en de subsidies voor de isolatieopgaven. Maar er is meer nodig. Voor de wijk Pittelo zal de wijkagenda en het uitvoeringprogramma hier meer duidelijkheid over geven.

Uw raad stelde € 500.000 beschikbaar voor de doorontwikkeling van MBA en het project Wijkaanpakken. Als deze nieuwe manier van werken goede resultaten oplevert, dan is wellicht in de toekomst een extra structurele financiële inzet nodig.

Kinderen groeien in Assen prettig op
en met gelijke kansen voor iedereen

1.2 Opgroeien, onderwijs & bewegen

De jeugd blijft

De beroepsbevolking stijgt nu nog maar op de langere termijn krijgen we te maken met een daling. Investeren in de aansluiting tussen werk en onderwijs blijft daarom belangrijk. Volgens de prognoses blijft jeugd in Assen. Dat maakt onze stad voor onderwijsinstellingen een interessante plek om zich te vestigen. Meer onderwijs bindt jongeren en daarmee toekomstige werknemers. Daar staat tegenover dat het aantal jongeren in de regio daalt, waardoor de Asser voorzieningen zoals scholen wel te maken krijgen met krimp. Om jongeren aan onze stad te binden hebben we het onderwijsaanbod in Assen vergroot met opleidingen die gekoppeld zijn aan werkgevers en projecten. Zo brengen we leren en praktijk samen.

Jongerenparticipatie

Binnen college en gemeenteraad bestaat de wens om deze bestuursperiode extra aandacht aan jongeren in Assen te besteden. Om tegemoet te komen aan deze ambities werken we aan een integrale aanpak. Deze aanpak verbindt de verschillende beleidsterreinen die van belang zijn voor jongeren. Essentieel onderdeel van deze integrale aanpak is de inbreng van jongeren zelf. Waar mogelijk denken, praten en beslissen zij mee over beleid dat hen raakt en de inzet van middelen. Na de zomer willen we via een startnotitie nadere afspraken met de gemeenteraad maken over kaders en uitgangspunten voor jongerenparticipatie.

Goede samenwerking met onderwijs

We willen inzetten op een goede samenwerking met het onderwijs om maatschappelijke problemen gezamenlijk op te pakken. De samenwerking moet zich meer gaan richten op (complexe) maatschappelijke opgaven zoals gezond opgroeien, omgaan met vechtscheiding, mentaal welzijn, schuldhulpverlening, bestrijding jeugdcriminaliteit en voorkomen van laaggeletterdheid. Maatschappelijke problemen komen nu eenmaal het klaslokaal binnen. Een goede samenwerking met het onderwijs vraagt van ons dat we een verbindende en faciliterende rol innemen. We hebben extra formatie nodig als we hierop goed willen inspelen.

Onderwijshuisvesting

We streven naar goede huisvesting voor de scholen. Zo zetten we in op vervangende huisvesting voor Emmaschool en Theo Thijssenschool en uitbreiding van de Atlas (RENN4). Met de schoolbesturen werken we aan een nieuw Integraal Huisvestingsplan en maken daarin ook de positie van kinderopvang duidelijk. De ruimtebehoefte in het (voortgezet) speciaal onderwijs vraagt daarbij bijzondere aandacht. We onderzoeken hoe we de verbinding tussen onderwijs en zorg in de gebouwen een plek kunnen geven.

Vluchtelingenkinderen volgen onderwijs in speciale klassen van basisschool de Lichtbaak en de Internationale Schakelklas (ISK) van het Dr. Nassau College. Beide scholen groeien tegen hun grenzen aan in ruimte en beschikbaar personeel. Gezamenlijk met de scholen en omliggende gemeenten zoeken wij oplossingen om deze kinderen een goede plek in het onderwijs aan te bieden.

Van zorg naar gezondheid

Van zorg naar gezondheid is een belangrijke beweging die landelijk is ingezet. Hierdoor komt er meer accent te liggen op preventie, gezondheid en een sterke sociale basis. Overheden, verzekeraars en zorgpartijen willen in 2040 een gezonde generatie bereiken. Het gaat om weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een sociaal en fysiek gezonde leefomgeving. Ze hebben hiervoor afspraken vastgelegd in het [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#) en het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#). In Assen is de uitwerking en uitvoering hiervan onderdeel van het programma Sociale Stad.

Het IZA moet de zorg toegankelijk en beheersbaar houden. In het GALA komen 15 regelingen samen die zich richten op preventie, welzijn, versterking van de sociale basis, cultuurparticipatie en sport. Door het combineren van deze regelingen is meer samenhang en afstemming mogelijk waardoor activiteiten en resultaten elkaar versterken. Samen met andere Drentse gemeenten en zorgpartijen wordt in 2023 gewerkt aan regionale en lokale plannen om invulling te geven aan beide akkoorden. Onderdeel van de lokale plannen is de specifieke aanpak van overgewicht en obesitas die mede volgt uit de proeftuin Pittelo en het preventieakkoord. Om de GALA-afspraken uit te voeren krijgt Assen in de periode 2023 tot en met 2026 jaarlijks circa € 1 miljoen; voor een deel betreft dit bestaand budget. De financiële en inhoudelijke uitwerking van het IZA voor Assen moet nog plaatsvinden.

Assen is een sociale stad
waar mensen oog hebben voor elkaar

1.3 Meedoen

Programma Sociale Stad

We willen dat Assen in 2030 nog meer dan nu een sociale stad is, waar mensen oog hebben voor elkaar. We stimuleren dit actief en investeren in laagdrempelige voorzieningen in de wijken. Door de toenemende zorgvraag van inwoners, dubbele vergrijzing en groei van de bevolking neemt de druk op de zorg in de komende decennia steeds verder toe. Dit leidt tot personeelstekort en hoge maatschappelijke kosten. We willen dit voorkomen. Daarom werken we in het Programma Sociale Stad Assen (2023-2026) in samenhang aan vier onderdelen.

- We ondersteunen inwoners in hun dagelijks leven, zodat zij de zekerheid hebben van voldoende inkomen, zinvol bezig zijn (zo mogelijk met betaald werk), een dak boven hun hoofd hebben en toegang hebben tot betaalbare zorg.
- We stimuleren inwoners om gezond te leven. We dragen bij aan het voorkomen van gezondheidsproblemen en daarmee bevorderen we de beschikbaarheid en de toegankelijkheid van de zorg op korte en lange termijn. Samen met partners in Assen en de regio en de zorgverzekeraar voeren we het Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord uit.
- In de wijken versterken we de sociale basis door hier contact en ontmoeting te bevorderen. We zorgen samen met partners in de stad voor toegankelijke, laagdrempelige voorzieningen die aansluiten bij de behoefte van inwoners. De wijkplannen zijn hierbij leidend.
- Voor het toekomstbestendig maken en houden van de zorg focussen we op Wmo, Beschermd Wonen en Jeugdhulp. We voeren de Hervormingsagenda Jeugd uit, de doordecentralisatie van Beschermd Wonen in en de (her)invoering van de eigen bijdrage in de Wmo per 2026. Daarnaast voeren we het Programma Wonen, Zorg voor Ouderen uit en verbeteren we de overgang voor jongeren van 18- naar 18+.

In het najaar gaan we graag met u in gesprek over inhoud, financiën en verwachte impact.

Jeugdzorg

Hervormingsagenda Jeugd

Het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG stellen samen de Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028 op. Deze agenda koppelt twee doelen aan elkaar. Dat gaat om betere zorg en ondersteuning op de juiste plek en het juiste moment en een beheersbaar en financieel houdbaar stelsel. Met de Hervormingsagenda moeten we als regio grote delen van de jeugdzorg gezamenlijk inkopen. Verder kunnen we binnen de Jeugdhulpregio beter samenwerken. Er is nog veel overleg tussen Rijk en gemeenten nodig om rond de zomer tot overeenstemming te komen over de hervormingsagenda. Daarna kunnen we aan de slag met een lokaal plan van aanpak. Hierover en over de financiële impact van de agenda informeren we de raad.

Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG om jeugdbescherming effectiever en slimmer te organiseren. Het belang van kind en gezin staat hierbij centraal. Er wordt nauw samengewerkt met de partners in het veld. De realisatie van dit scenario verloopt in meerdere fasen en kan vijf tot tien jaar duren.

Er wordt een Drents plan van aanpak uitgewerkt. Leidend hierin zijn de rechten van het kind, samenhang in oplossingen en het versterken van de regie en kennis in het lokale veld, dichtbij de kinderen en gezinnen.

We blijven ons inzetten voor een fatsoenlijke financiering van het sociaal domein vanuit het Rijk en informeren de gemeenteraad over de financiële impact als hierover duidelijkheid is.

Transformatie Veilig Thuis Drenthe

In de visie 'Geweld Hoort Nergens Thuis, de volgende stap' willen de Drentse gemeenten huiselijk geweld en kindermishandeling volledig stoppen. Belangrijk daarbij is dat er wordt ingezet op preventie, snel signaleren en daarmee het voorkomen van geweld. Daarnaast moet hulp en ondersteuning laagdrempelig toegankelijk en dichtbij huis zijn. We willen daarom de expertise vergroten van professionals die werken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en het lokale veld versterken. Voor Veilig Thuis Drenthe (VTD) betekent dit dat de focus wordt verlegd van vooral uitvoerend werk naar meer advisering en ondersteuning door inzet van kennis en expertise aan de voorkant. Een lijn die overigens ook in het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming wordt voortgezet.

VTD en de uitvoering van werkzaamheden worden deels bekostigd uit de Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang (DUVO) en deels uit bijdragen van de afzonderlijke Drentse gemeenten. Deze laatste bijdragen worden gefinancierd uit de middelen die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen voor Jeugdzorg en Wmo. De DUVO is niet toereikend voor deze extra uitgaven. De financiële gevolgen hiervan leggen we aan u voor met de begroting 2024.

Van beschermd wonen naar beschermd thuis

Per 1 januari 2025 gaan de middelen voor beschermd wonen niet langer naar centrumgemeente Assen, maar naar de individuele gemeenten. Over deze overgang vindt in november 2023 besluitvorming plaats. We spannen ons in om met de negen gemeenten onze regio Assen tot overeenstemming komen over de inzet van deze middelen om te voorkomen dat Assen met extra uitgaven te maken krijgt.

De maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen is ondergebracht in gebouwen die aan vernieuwing toe zijn. We zijn in gesprek met partners om de opvang toekomstbestendig te maken.

Betaalbaarheid Wmo

De openstelling van de Wlz voor mensen met psychische problematiek heeft geleid tot een lager beroep op de Wmo en een fors financieel overschot. Het Rijk heeft vooralsnog besloten om gemeenten niet te korten. Een eventuele aanscherping van de regels voor de toegang tot de Wlz voor mensen met psychische (sociale) problemen, kan leiden tot een toename van de Wmo-kosten.

De gevolgen van de invoering van de eigen bijdrage in de Wmo in 2026 zijn nog onduidelijk. Dit komt omdat wetgeving nog op zich laat wachten. Wel voorzien we dat de kosten niet zullen dalen.

Heroriëntatie van armoedebeleid en schuldhulpverlening

Ruim 60% van de huishoudens in Nederland heeft moeite met rondkomen. Voor 2024 onderzoeken we of het wenselijk en mogelijk is om meer inwoners gebruik te laten maken van de diverse regelingen vanuit het armoedebeleid. Samen met de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en het WPDA maken we een nieuwe Kadernota Werk, Inkomen en Meedoen. Door de doelgroep nog beter in beeld te brengen en ons beleid waar nodig aan te passen op de behoefte van de doelgroep, willen we nog meer inzetten op preventie van schulden.

Er komt een wetwijziging die de looptijd van schuldregelingstrajecten verkort van 36 naar 18 maanden. Dit is aanleiding om ons beleid op schuldhulpverlening te herzien. We willen daarbij herhaling voorkomen en meer inzetten op nazorg. Samen met ketenpartners, ervaringsdeskundigen én inwoners inventariseren we de behoefte, ontwikkelen een passend aanbod en nemen dit op in nieuwe beleidsregels voor schuldhulpverlening.

De ontwikkelingen rondom de GKB zijn aanleiding voor een heroriëntatie van het beleid. Afhankelijk van het toekomstscenario zal de schuldhulpverlening in Assen vorm krijgen.

Het armoede-, schulden- en participatiebeleid geeft richting aan het belangrijke en urgente thema bestaanszekerheid. Om de benodigde dienstverlening naar onze inwoners te kunnen garanderen, én om goed samen te werken met onze ketenpartners zoals GKB, WPDA en Vaart Welzijn is versterking van de ambtelijke capaciteit noodzakelijk. Een voorstel hiertoe nemen wij in de begroting van 2024 op.

Ondersteuning mantelzorgers

Door de afname van mantelzorgers neemt de komende jaren de druk op bestaande mantelzorgers verder toe. Hierdoor is er kans op meer vraag naar professionele zorg. In combinatie met verder toenemende vergrijzing, stijgende zorgvraag en de afname van zorgprofessionals is dit een zorgwekkende ontwikkeling.

De groep 85-plussers ontvangt de meeste mantelzorg. Deze zorg wordt in de toekomst vermoedelijk vaker door leeftijdsgenoten geboden. Dit is een kwetsbare groep mantelzorgers omdat zij zelf ook met gezondheidsbeperkingen kampen.

Het Bestuursakkoord noemt mantelzorgers als 'onmisbare schakels' in onze samenleving die onze waardering verdienen. Het is van groot belang dat we die waardering en ondersteuning versterken, zodat ze de zorg kunnen volhouden. Daarbij gaat het om het ontzorgen van de mantelzorger, hulp en advies of ontmoetingsplekken. We doen onderzoek naar de toegankelijkheid mantelzorgregelingen. Zo krijgen we meer inzicht in hoe we mantelzorgers beter kunnen bereiken en ondersteunen.

De ruim € 300.000 in de begroting voor mantelzorg is tot nu toe toereikend geweest. Gelet op de geschetste ontwikkeling is het nog onzeker of dit budget ook de komende jaren toereikend is. Als we kiezen voor versterking en uitbreiding van de ondersteuning, is er wellicht extra budget nodig. Dit nemen we mee in de midterm review.

Bedrijven voelen zich gewaardeerd
en kiezen bewust voor Assen

1.4 Ondernemen

Samenhang in gebiedsontwikkeling

In de Ruimtelijk economische visie komen de ambities uit het bestuursakkoord, de omgevingsvisie en de economische agenda samen. De visie geeft aan welke ontwikkelingen we per gebied willen realiseren. Dit is een complexe opgave door onder andere de beperkte voorraad uit te geven kavels, krapte op de arbeidsmarkt en de stikstofproblematiek. Wij stellen daarom een programma op om de belangrijkste gebiedsontwikkelingen in samenhang op te pakken. Het gaat hierbij niet alleen om locaties maar ook om werkgelegenheid en contacten met Rijk, provincie en grote stakeholders. De uitvoering van de Ruimtelijk economische visie vertalen we in de begroting voor 2024.

De gebieden die in samenhang worden opgepakt zijn Zuidoost Assen, Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ) en Johan Willem Friso Kazerne. Binnen het programma kent elk gebied een individuele aanpak met eigen tijdspad. Dit jaar is gestart met Zuidoost Assen en Johan Willem Friso Kazerne.

Bestuurlijk voornemen Johan Willem Friso Kazerne

In februari 2023 ondertekenden de ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de gemeente en de provincie Drenthe het Bestuurlijk voornemen JWF kazerne, waarin op hoofdlijnen afspraken zijn opgenomen over onder andere de toekomst van het kazerneterrein en bestaande en nieuwe rijkswerkgelegenheid. Het is van belang om deze afspraken te borgen en de uitvoering van het Bestuurlijk voornemen te starten. Een projectgroep werkt met het Rijk en provincie aan de herbestemming en renovatie van het kazerneterrein. Daarnaast worden de afspraken over instandhouding en mogelijke groei van de rijkswerkgelegenheid uitgewerkt. Zo komt in het stationsgebied een rijkshub, wordt het rijksgebouw aan de Mandemaat gerenoveerd en de rijkswerkgelegenheid uitgebreid. Tot slot verkennen en ontwikkelen we samen met het ministerie van Defensie en het maatschappelijk middenveld innovatiekansen voor Assen.

Integrale gebiedsagenda Zuidoost Assen

Het gebied vanaf het stationsgebied tot Schepersmaat/Mandemaat vraagt aandacht en inzet. In dit deel van Assen zijn grote economische spelers voor Assen gevestigd en zijn krachtsectoren als Zorg en Overheid sterk vertegenwoordigd. We beogen in dit gebied een transformatie naar een gemengd werklandschap. Er worden vier samenhangende locatieplannen gemaakt voor het stationsgebied, het WZA-terrein, het GGZ-terrein en het Schepersmaat/Mandemaat gebied.

Uitvoering Economische agenda

We versterken de economische structuur van Assen met de Economische Agenda 2020-2025 langs drie strategische pijlers: spilfunctie in de regio, investeren in onze krachtsectoren en investeren in mkb, ondernemerschap en innovatie. De uitvoering gebeurt met een programmatische aanpak, samen met partners in de stad en in de regio. In de midterm review maken we duidelijk wat er nodig is voor de verdere uitvoering van de economische agenda.

Samen Innoveren

Met de TechHub Assen zijn we stevig verankerd in het Noordelijk kennis- en innovatie ecosysteem. Dit is belangrijk voor de economische ontwikkeling van Assen. Het helpt bovendien bij de aanpak van de transitie in onder andere zorg, energie, demografie en digitalisering. Samen met onderwijs, bedrijfsleven en anderen wordt hieraan gewerkt. De Ontwikkelagenda Samen Innoveren Assen geeft richting aan de doorontwikkeling van de TechHub. Hierbij wordt ook de positionering van Assen in relatie tot de Universiteit van het Noorden betrokken. Mogelijk vraagt deze doorontwikkeling cofinanciering door de gemeente.

Life Science & Gezondheid

ICON en Ardena zijn wereldspelers in de biotech-sector. In de Life Cooperative werken zo'n vijftig bedrijven samen aan innovatie en een gunstig economisch klimaat voor deze voor Assen belangrijke sector. We investeren in deze netwerken en faciliteren met het beschikbaar stellen van procesmiddelen, lobby en ruimte. Mogelijk is in de toekomst een cofinancieringsbijdrage van de gemeente Assen nodig. Hiervoor is nog geen dekking in bestaande budgetten.

Assen zet grote stappen
op het gebied van verduurzaming

1.5 Verduurzamen

Energievraagstukken en oplossingen

Netcongestie Noord-Nederland

Nieuwe bedrijven die zich willen vestigen in Assen krijgen momenteel geen nieuwe aansluiting van Enexis/Tennet als deze aanvraag groter is dan 3 x 80A. Zij komen dan op een wachtlijst te staan. De verwachting is dat de netcongestie tijdelijk is en de komende jaren wordt opgelost met de verzwaring van het trafostation bij Zeijerveen. Dit is noodzakelijk voor het halen van onze eigen ambities voor CO2-reductie en het bieden van een positief vestigingsklimaat.

Om het net te ontlasten leggen we uw raad alternatieven voor. We denken hierbij aan off-grid industrieterreinen maar ook aan een vernieuwde ruimtelijke inpassing van die terreinen. Bijvoorbeeld door slimme combinaties waarbij warmte en elektriciteit wordt uitgewisseld.

Toename elektriciteitsgebruik

Door het verduurzamen van de woningen met warmtepompen, hybride ketels, infrarood-verwarming, en/of airco's neemt de vraag naar elektriciteit verder toe. Ook de groei van E-auto- en E-fietsgebruik draagt bij aan de stijging van de vraag naar elektriciteit. Een substantiële stijging van het gebruik van elektriciteit is nodig om te voldoen aan de afspraken in het Klimaatakkoord.

Met het ontwikkelen van warmtenetten met duurzame bronnen kunnen we de groei van het elektriciteitsgebruik enigszins beperken.

Opties duurzame warmtebronnen

De gemeente Assen wil van het aardgas af en in 2050 CO2-neutraal zijn. Om in de toekomst onze omgeving te kunnen voorzien van voldoende warmte zijn nieuwe duurzame bronnen nodig voor de gebouwde omgeving. Assen heeft weinig industrie met restwarmte. Veel lokale grondstoffen zoals biomassa en huishoudelijk afval gaan het gebied uit. Dit maakt de stad op termijn kwetsbaar om in de toekomst in haar duurzame warmte te kunnen voorzien.

Naast de bronnenstrategie voor de stad houden we alle opties van mogelijk aanwezige duurzame bronnen in beeld. Alternatieven zoals geothermie, warmte -en koudeopslag, zon-thermie, aqua-thermie en waterstof kunnen bijdragen aan oplossingen voor duurzame warmte. Daarnaast is het raadzaam te verkennen of restwarmte uit andere regio's een oplossing biedt.

Financiële impact

De inspanningen voor het verduurzamen van Assen vormen een urgent vraagstuk. Er zijn naast de risico's volop kansen om te profiteren van de energietransitie en de middelen te benutten die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Voor de langere termijn zijn er echter de nodige financiële onduidelijkheden. In de midterm review komen we hierop terug en verkennen hoe we voor de langere termijn dekking kunnen vinden voor onze ambities op het gebied van duurzaamheid.

Assen is een leefbare stad
waar het ontspannen wonen is voor iedereen

1.6 Wonen

Assen nog mooier

Op 1 januari 2024 gaat de nieuwe Omgevingswet in. Daarmee veranderen bijna alle regelingen voor bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Met alle gevolgen van dien voor taken en werkprocessen van de gemeente.

Uw raad heeft in 2021 de omgevingsvisie Assen Nog Mooier met de ambities voor 2040 vastgesteld. De visie gaat uit van ontspannen stedelijk ontwikkelen aan de hand van de drie lijnen (Groene Stad, Verbonden Stad, Dynamische hoofdstad) en vijf focusgebieden (Stadskwartier, Lariks, Kloosterveen, Assen-Zuid en TRZ).

Aanvullend op onze huidige opgaven gaan we deze bestuursperiode het volgende doen:

1. Verouderd beleid actualiseren en goed vindbaar maken.
2. Meer aandacht voor het communiceren van onze visie om zo de samenleving uit te dagen om met initiatieven te komen die bijdragen aan de ambities voor 2040.
3. Monitoren, sturen op resultaten en voortgang bewaken om ook uw raad in staat te stellen de uitvoering van de visie goed te volgen.
4. De omgevingsvisie actualiseren richting 2025. Daarbij besteden we specifiek aandacht aan de kwaliteit van onze fysieke leefomgeving.

Een deel van de kosten hiervoor wordt gedekt uit de rijksmiddelen voor de invoering van de Omgevingswet. Uitgangspunt is dat we de werkzaamheden zo veel mogelijk financieren uit de bestaande budgetten.

Samenwerking andere overheden

Rijk, provincie en gemeenten maken bestuurlijke afspraken over de doelstellingen voor verschillende opgaven, bijvoorbeeld de Woondeal. Doel is om resultaten sneller te bereiken. De omstandigheden wijzigen echter snel en verschillende opgaven werken daarbij ook nog eens op elkaar in, zoals de stikstofreductie en de woningbouwopgave. De dilemma's die hierdoor ontstaan vragen om keuzes.

Het is bijzonder lastig om hierop te anticiperen. Wel is het zaak om onze eigen prioriteiten goed duidelijk te hebben en risico's goed in beeld te brengen. Vervolgens is het belangrijk om de bestuurlijke afspraken goed te monitoren zodat duidelijk wordt of er knelpunten zijn. Als er aanleiding voor is willen we graag met de gemeenteraad in gesprek over hoe wij als gemeente verder gaan met deze afspraken.

Vluchtelingen, van opvang tot inburgering

De opvang van vluchtelingen blijft door internationale crises voorlopig een thema voor de gemeente. Het Rijk gaat voor 2023 uit van een instroom van 67.000 tot 76.000 asielzoekers. Het COA verwacht tegen het eind van het jaar 75.000 bedden extra nodig te hebben door deze hogere instroom, achterstanden bij het afhandelen van asielaanvragen en de trage uitstroom uit AZC's naar reguliere huisvesting. We werken aan permanente oplossingen voor het opnemen van immigranten.

In Assen nemen we onze verantwoordelijkheid en vangen grote aantallen mensen op die hun land ontvluchtten als gevolg van oorlog of repressie. We willen de positie van vluchtelingen versterken. Vluchtelingen en statushouders

kunnen van meerwaarde zijn voor de stad. Zij leveren een bijdrage aan de welvaart en ontwikkeling van Assen, denk bijvoorbeeld aan de krimpende beroepsbevolking en het versterken van onze economie.

De opvang van deze groepen drukt echter wel op de voorzieningen. Met name op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs en de woningmarkt ontstaan knelpunten. Deze zullen groter worden als Oekraïners het recht krijgen om in Nederland te blijven en moeten inburgeren. We voeren lobby richting het Rijk om hiervoor aandacht te vragen en zoeken creatieve oplossingen voor onze bewoners.

Vooruitlopend op de Spreidingswet zijn we met de overige Drentse gemeenten in gesprek en zetten we actief in op het gezamenlijk oppakken van de provinciale opvangopgave. Dit blijven we ook in 2024 doen.

De middelen voor de verschillende opvangvraagstukken zijn op dit moment voldoende dekkend. We kijken hoe we onze organisatie optimaal kunnen inrichten voor dit vraagstuk. De komende tijd gaan we graag het gesprek aan met uw raad over dit vraagstuk en de bijbehorende dilemma's.

Kwaliteit en snelheid

Er zijn op korte termijn veel woningen nodig daarover hebben we afspraken gemaakt in de Woondeal. Met name betaalbare huur- en koopwoningen zijn gewenst en dat is precies waar het Bestuursakkoord op inzet. Daarnaast hebben we hoge ambities voor de eisen aan deze woningen en de omgeving waarin ze gebouwd worden. Denk aan betaalbaarheid, CO2-neutraal, levensloopbestendig, klimaat adaptief en circulair. Wij willen als stad zoveel mogelijk hieraan voldoen. Daarbij kiezen wij voor kwaliteit en investeren in de langere termijn. (Ruimtelijke) kwaliteit, differentiatie en flexibiliteit zijn in het verleden succesfactoren gebleken en daarom willen we daar ook graag aan vasthouden.

Om tegemoet te komen aan de woningbehoefte op korte termijn zetten wij in op flexwonen. De keus voor tijdelijkheid biedt ruimte voor creatieve oplossingen met voldoende kwaliteit van woningen. De eerste woningen moeten in 2024 zijn opgeleverd. Daarnaast blijven we (voor de langere termijn) investeren in permanente woningbouw met de afgesproken kwaliteit.

Voor het realiseren van de ambities willen we onder andere gebruik maken van kostenverhaal. Initiatiefnemers van een ruimtelijk plan kunnen met dit instrument gevraagd worden financieel bij te dragen aan de aanleg van voorzieningen van openbaar nut en daarmee aan de ambities. We zoeken daarbij naar een goede balans tussen het belang van de stad en de initiatiefnemers.

Van passief naar actief grondbeleid

Door vaker te kiezen voor actief grondbeleid houden we meer regie op onze opgave om 2.500 tot 3.000 woningen netto toe te voegen tot 2030. Het is van belang om onze beperkte middelen in te zetten op aaneengesloten gebieden. In deze gebieden moeten we tijdig en voldoende woningen kunnen realiseren, waarbij er een kwalitatieve meerwaarde ontstaat voor de stad. Een actief grondbeleid brengt ook risico's met zich mee.

Kaders en strategische keuzes zijn noodzakelijk om doelstellingen ook daadwerkelijk te bereiken. Dit krijgt een plek in de paragraaf Grondbeleid bij de begroting. Hiermee ontstaat duidelijkheid over waar en wanneer actief grondbeleid wordt ingezet. Bijvoorbeeld als er sprake is van een duidelijke ontwikkelstrategie voor een totale planontwikkeling met een overzichtelijke planhorizon of in gebieden die vlot tot ontwikkeling kunnen worden gebracht zodat middelen snel weer vrij komen.

Het meerjarenperspectief grondbedrijf kan onder voorwaarden deels invulling geven aan de financiële dekking van toekomstige gewenste actieve ontwikkelingen. Het vraagt om herprioritering, ook van ambtelijke inzet zodat we ondanks beperkte capaciteit en maximaal aantal woningen realiseren.

1.7 Organisatie en bedrijfsvoering

Verbetering dienstverlening en aanpassingen in het stadhuis

We willen dichtbij onze inwoners staan. Bij het ontwikkelen en uitvoeren van onze plannen en in onze dienstverlening aan inwoners en bedrijven. Iedereen moet zich uitgenodigd voelen om gebruik te maken van onze dienstverlening en samen te werken met de gemeente. Met het uitvoeringsprogramma dienstverlening zetten we daarvoor belangrijke stappen. Als het gaat om samenwerking zien we steeds meer tijdelijke samenwerkingsverbanden om het hoofd te bieden aan complexe opgaven. De verbetering van de dienstverlening en de nieuwe manier van werken vragen ook om aanpassingen van het stadhuis en onze werkomgeving. De basis daarbij is: 'Iedereen is welkom in ons Huis van de stad', 'Jij kiest waar en wanneer je werkt' en 'Op de werklocatie werken we samen en ontmoeten we elkaar'. Op basis van de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma dienstverlening en adviezen over nieuwe inrichting van het stadhuis bepalen we onze ambities en eventuele extra benodigde investeringen. Dit leggen we dan aan u voor.

Krapte op de arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt vraagt extra maatregelen om nieuwe collega's te werven en huidige collega's te behouden. Vacatures invullen kost meer en meer moeite. Door inzet van strategische personeelsplanning en het verhogen van de medewerkerstevredenheid werken we aan structurele oplossingen voor de krapte op de arbeidsmarkt. Voor grotere opgaven en ontwikkelingen, zoals de energietransitie, is het overigens niet vanzelfsprekend dat we alles zelf kunnen doen. Andere samenwerkingsvormen met ketenpartners kunnen daarbij helpend zijn. Ook kan het zijn dat we bepaalde opgaven noodgedwongen later realiseren. Dat is nu nog niet aan de orde.

Ontwikkeling netwerkorganisatie

Een aantal grote opgaven kunnen we als gemeente niet meer alleen invullen. In combinatie met de huidige arbeidsmarkt maakt dit de urgentie van samenwerken duidelijk zichtbaar. Bij dat samenwerken spelen wij als gemeente niet altijd meer de eerste viool maar stellen we ons op als gelijkwaardige partner. Ons jaarthema voor 2023 is dan ook 'Samen zorgen voor je stad'.

We zijn nu al actief in verschillende netwerken. Zo werken we met de Drentse gemeenten en de provincie Drenthe samen in de energietransitie. Met een gezamenlijk team van vakmensen die in de verschillende gemeenten worden ingezet maken we onze ambities waar. Ook voor andere opgaven gaan we op zoek naar netwerken die ons kunnen helpen bij de realisatie.

Deze vormen van netwerksamenwerking vragen om een organisatie die het werken in netwerkverband optimaal faciliteert, bijvoorbeeld met opleiding en de inrichting van ons gebouw. We willen de vaardigheden die horen bij netwerksamenwerking ontwikkelen en borgen, ook via werving en selectie.

Het bekostigen van de benodigde ontwikkeling zal vanuit de huidige begroting plaatsvinden, onder andere uit het budget voor organisatie en innovatie en het centraal opleidingsbudget.

2. Financieel perspectief 2024-2027

Algemeen

In dit hoofdstuk informeren we u over het financieel perspectief voor de jaren 2024 tot en met 2027 en geven we een doorkijk in de ontwikkeling van de vrije ruimte in de gemeentelijke reserves. Om dit perspectief te bepalen hebben we gebruik gemaakt van de in bijlage 1 Uitgangspunten begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 genoemde financieel technische uitgangspunten. Tevens nemen we u kort mee in de stand van zaken en de ontwikkelingen omtrent de aangekondigde wijziging van de financieringsystematiek van het gemeentefonds.

Het in deze kaderbrief gepresenteerde perspectief gebruiken we als basis voor de samenstelling van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

2.1 Ontwikkelingen gemeentefonds

De ontwikkelingen in en rond het gemeentefonds blijven onverminderd onduidelijk. Met de gepresenteerde doorkijk over het proces en planning over de herziening van de financieringsmethodiek voor gemeenten komt naar voren dat de geplande ingangsdatum van 2026 niet zal worden gehaald. Het niet halen van deze ingangsdatum heeft ook gevolgen voor de omvang van het gemeentefonds voor de jaren 2026 en verder. De omvang van het gemeentefonds is voor de jaren na 2025 onvoldoende om de gemeentelijke taken uit te voeren. Het gaat hier om een tekort van macro circa € 3,0 miljard. Ook zal er met ingang van 2027 een nieuwe methode voor de accresontwikkeling voor zowel volume- en loon- en prijsontwikkeling worden geïntroduceerd.

Al deze ontwikkelingen tezamen maken het steeds lastiger een om een meerjarige voorspelling op te stellen voor de Asser algemene uitkering met daarmee directe gevolgen voor het meerjarig financieel beeld. We staan ook in Assen voor grote maatschappelijke opgaven. Om invulling te kunnen aan al deze opgaven is het noodzakelijk dat de omvang van het gemeentefonds aansluit bij de taken en dat er ook sprake is van stabiliteit in de wijze waarop het gemeentefonds zich ontwikkelt. Samen met de VNG, G40 en ook in Drents verband blijven we de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hier onverminderd op wijzen om te komen tot een adequate oplossing.

2.2 Meerjarenperspectief 2024-2027

In het financieel meerjarenperspectief zijn de verwachte autonome ontwikkelingen op basis van het bestaande beleid voor de komende jaren verwerkt. Het gaat om de loon- en prijsontwikkeling, de bijstelling van de eigen inkomsten en andere ontwikkelingen. In dit beeld is ook de meest actuele informatie uit de begrotingen 2024 van onze verbonden partijen verwerkt en de op hoofdlijnen uitgewerkte meicirculaire 2023. In onderstaande tabel presenteren we het geactualiseerde meerjarenbeeld 2024-2027.

Meerjarenbeeld 2024-2027 [Bedragen in € x 1.000]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
▼ Actueel meerjarenbeeld 2024-2027	-1.070	4.091	-8.416	-8.766
▼ Vertrekpunt Kaderbrief 2024	3.669	7.028	-3.815	-4.085
Begroting 2023: MJP 2024-2027	4.294	7.601	-3.037	-3.307
College/raadsbesluiten tot 1 mei 2023	-625	-573	-778	-778
▼ Mutaties Kaderbrief 2024	-4.739	-2.937	-4.601	-4.681
Diverse mutaties	-4.739	-2.937	-4.601	-4.681
▼ Splitsing structureel/incidenteel	-1.070	4.091	-8.416	-8.766
▼ Eindstand Kaderbrief 2024	-1.070	4.091	-8.416	-8.766
Waarvan structureel	2.525	4.922	-8.068	-8.766
Waarvan incidenteel	-3.595	-831	-348	0

Het financiële meerjarenperspectief voor de komende jaren verandert ten opzichte van het gepresenteerde beeld zoals opgenomen in de begroting 2023. Dit wordt veroorzaakt door meerdere ontwikkelingen, waarvan we de belangrijkste hier kort benoemen:

1. College- en raadsbesluiten met structureel effect van € 0,6 miljoen in 2024 tot € 0,8 miljoen in 2027.
2. De trendmatige ontwikkeling is bedoeld om de koopkracht van de gemeentelijke budgetten op niveau te houden. Dit leidt per saldo tot een extra last van bijna € 5,7 miljoen in 2024 oplopend tot ruim € 10,5 miljoen in 2027.
3. Invulling van de laatste tranche van het Herstelplan 2020-2024 inzake de exploitatiereserve DNK met ingang van 2025 aflopend van € 1,2 miljoen naar € 0,9 miljoen in 2027.
4. Overige diverse bijstellingen van € 1,5 miljoen in 2024 aflopend naar € 0,7 miljoen met ingang van 2026.
5. Voor stijging van de nominale compensatie in de eigen ramingen worden gemeenten via het loon- en prijsacres in het gemeentefonds gecompenseerd. Deze compensatie leidt tot een positieve bijstelling van de algemene uitkering van € 2,5 miljoen in 2024 tot € 4,7 miljoen in 2027.
6. Het Principe-akkoord Hervormingsagenda jeugdzorg en de herinvoering abonnementstarief Wmo met ingang van 2026 leiden tot een neerwaartse bijstelling van de algemene uitkering van € 0,1 miljoen in 2024 oplopend naar € 1,1 miljoen in 2027.
7. Met ingang van 2027 € 3,8 miljoen structureel extra in het gemeentefonds.

2.3 Vrije ruimte in reserves

De gemeentelijke reservepositie is ten opzichte van het geschetste beeld bij de begroting 2023 gewijzigd. Het beeld dat we nu presenteren is geactualiseerd met de uitkomst van de jaarrekening 2022 en de aanvullende besluiten van uw raad over de inzet van middelen uit de algemene reserve. Het is gebruikelijk dat de uitkomsten van de begroting en meerjarenraming ook worden vertaald in de doorkijk van de vrije ruimte in de gemeentelijke reserves. De uitkomst van het nu gepresenteerde perspectief 2024-2027 is daarom ook opgenomen in dit beeld.

In ons bestuursakkoord Dichtbij en Daadkrachtig hebben wij een midterm review in 2024 aangekondigd waarbij we ook kijken naar de financiële positie van de gemeente. Als gevolg van de aangekondigde wijziging in de financieringssysteematiek voor gemeenten zien we voor de jaren 2026 en 2027 een nu structureel tekort. We willen op dat moment de richting bepalen op welke wijze invulling zal moeten worden gegeven aan het oplossen van de op dat moment naar voren komende opgaaf. Dit betekent dat het voorspellend beeld van de vrije ruimte in het hieronder gepresenteerd overzicht na 2025 nog zal wijzigen. De wijziging in het beeld kan ontstaan doordat er toch overeenstemming met het Rijk wordt bereikt over aanvullende middelen of door het vormen van een eigen maatregelenpakket.

Vrije ruimte algemene reserve en investeringsfonds

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
▼ Vrije ruimte reserves	50.655	44.931	43.826	44.232	35.781	26.980
▸ Algemene reserve	46.655	40.931	39.826	40.232	31.781	22.980
▸ Reserve investeringsfonds	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
▼ Beeld begroting 2023-2027	38.312	35.102	39.361	46.927	43.855	39.770
▸ Algemene reserve	34.312	31.102	35.361	42.927	39.855	35.770
▸ Reserve investeringsfonds	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000

2.4 Toelichting op meerjarenperspectief 2024-2027

In dit hoofdstuk gaan we kort in op de belangrijkste ontwikkelingen, waarbij ook is gekeken naar het vertrekpunt voor de Kaderbrief 2024. In de periode van november 2022 tot 1 mei 2023 is een aantal besluiten genomen die het financieel beeld van de begroting 2023-2026 beïnvloeden. Deze besluiten hebben betrekking op: de motie schoonmaak, de bijstelling van de algemene uitkering 2023-2026, het vervallen van grafrechten voor de KNIL-graven en de bijstelling van huurinkomsten voor de culturele sector. Met deze besluiten ontstaat een nieuw vertrekpunt voor de samenstelling van de Kaderbrief 2024.

Trendmatige ontwikkelingen

Zowel de ontwikkeling van de prijzen als de lonen is naar boven bijgesteld ten opzichte van de verwachtingen in de begroting 2023. Zoals eerder aangegeven volgen we de verwachtingen van het CPB in CEP2023. Deze ontwikkelingen zijn vertaald in de financieel technische uitgangspunten. Het financieel effect hiervan bedraagt € 3,6 miljoen in 2024 oplopend naar € 7,7 miljoen in 2027.

De ontwikkeling in de begrotingen 2024 en meerjarenramingen 2025-2027 van de Verbonden partijen ten opzichte van de begroting 2023 jaarschijven 2024-2026 leiden tot hogere lasten. Het gaat hier om € 2,0 miljoen in 2024 oplopend naar € 2,8 miljoen in 2027.

Overige autonome ontwikkelingen

Naar aanleiding van het herstelplan 2020-2024 stelde de provincie Drenthe als toezichthouder dat de inzet van de exploitatiereserves MRI en DNK strijdig is met wet- en regelgeving. De gemeente moest daarom uiterlijk in 2025 maatregelen nemen om hieraan een eind te maken. We doen dit in twee fasen. Dat betekent dat we voor de begroting 2023 al besloten hebben de onttrekkingen uit de reserve MRI te stoppen en de reserve op te heffen. Met deze kaderbrief stellen we voor om invulling aan de tweede fase te geven en te stoppen met de inzet van exploitatiereserve DNK. Hierdoor ontstaat met ingang van 2025 een nadeel van € 1,2 miljoen, dat jaarlijks daalt met € 125.000. Hiermee is het Herstelplan 2020-2024 volledig afgewikkeld.

Daarnaast hebben we de reguliere investeringsopgave voor het gebouw De Nieuwe Kolk ingepast in samenhang met de vorming van een nieuwe kapitaalreserve. Hiervoor gebruiken we de resterende middelen uit de exploitatiereserve DNK.

In de begroting 2023 zijn voor 2023 en 2024 middelen beschikbaar gesteld voor de tijdelijke huisvesting van RENN-4. In de aanloop tot definitieve invulling en besluitvorming zijn aanvullende middelen nodig met ingang van 2025. Het gaat hier om € 0,25 miljoen per jaar.

In de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 is rekening gehouden met een aantal ontwikkelingen die qua omvang en tijdspad moeten worden bijgesteld. Het gaat hier om een budget voor Jeugd, Veiligheid en Reclassering dat, naar het nu blijkt, ten onrechte is afgevoerd. Om deze wettelijke taak uit te kunnen voeren en de komende jaren te kunnen blijven investeren moet dit worden hersteld. Het gaat hier om een structureel budget van € 0,6 miljoen. Daarnaast is gebleken dat de besparingsopgave voor de bedrijfsvoering die voortvloeit uit het Informatie-verhaal van Assen nog niet kan worden ingevuld. Dit betekent een verschuiving in de tijd van € 1,0 miljoen in 2024 en € 0,5 miljoen in 2025.

Hoofdpunten meicirculaire 2023

Structureel aanvullende middelen met ingang van 2027

Bij de septembercirculaire 2022 heeft het Rijk in het kader van de nieuwe financieringsmethodiek met ingang van 2026 eenmalig een bedrag van € 1,0 miljard voor het jaar 2026 beschikbaar gesteld. Het kabinet heeft nu besloten

om deze middelen structureel te maken met ingang van 2027. Voor Assen betekent dit een verbetering van het meerjarenbeeld met circa € 3,8 miljoen.

Accresontwikkeling 2023-2027

Als bijzondere maatregel wordt het niveau van het accres 2022 structureel bijgesteld. Als gevolg hiervan bedraagt het bijzonder accres € 0,5 miljoen met ingang van 2023. Voor de jaren 2024 tot en met 2027 is het reguliere accres licht naar boven bijgesteld en komt naar verwachting uit op € 1,9 miljoen in 2024 oplopend naar € 4,2 miljoen in 2027.

Hervormingsagenda jeugd

Op 18 april jl. is een principeakkoord bereikt tussen het Rijk en de VNG over de hervormingsagenda op het onderdeel financiën. Het budgettaire effect van het principeakkoord is, vooruitlopend op de algemene ledenvergadering van de VNG doorgerekend en afgezet tegen de stelpost jeugdzorg, zoals deze nu in de begroting 2023–2026 is verwerkt.

Vervallen abonnementstarief WMO voor alle voorzieningen met ingang van 2026

Vervallen abonnementstarief WMO voor alle voorzieningen met ingang van 2026

Bij het aantreden van het Kabinet Rutte IV was voorzien dat met ingang van 2025 het abonnementstarief voor huishoudelijke hulp zou komen te vervallen met daarbij een structurele korting van € 95 miljoen op het gemeentefonds. Het kabinet heeft nu besloten om met ingang van 2026 voor alle voorzieningen dit tarief te laten vervallen. Dit betekent dat de voorziene afschaffing voor het tarief huishoudelijke hulp voor 2025 wordt ingetrokken. Dit betekent voor 2025 een éénmalig voordeel van circa € 0,4 miljoen.

Bij de invoering van het abonnementstarief zijn gemeenten deels gecompenseerd voor de inkomensderving. Met de afschaffing van het tarief voor alle voorzieningen wordt een bedrag van € 130 miljoen (bovenop de al in het gemeentefonds verwerkte € 95 miljoen) uitgenomen. Met ingang van 2026 betekent dit voor Assen een aanvullend nadeel van € 0,6 miljoen. Aan de andere kant zullen ook de kosten voor Assen als gevolg van deze afschaffing dalen, doordat de (aanzuigende werking van de) Wmo-aanvragen voor huishoudelijke hulp naar verwachting afneemt. Of en in welke mate sprake is van lagere kosten is op dit moment niet in te schatten.

3. Bijlage Financiële uitgangspunten 2024-2027

3.1 Algemeen

De robuustheid en houdbaarheid van de gemeentelijke financiën blijven onverminderd onze aandacht houden. We staan voor een begroting die duurzaam structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten en dat de incidentele lasten gedekt moeten worden door incidentele of structurele baten. Indien dit niet het geval is wordt ook de meerjarenraming hierop getoetst. De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren-)ramingen.

3.2 Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig

De financiële beleidskaders in het [Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig](#) dragen bij aan onze doelstelling. Daarom benoemen we deze in dit hoofdstuk expliciet.

Het vertrekpunt zijn de landelijke wetten en onze verordeningen en regels. We hebben daarnaast in het [Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig](#) aanvullende spelregels opgesteld die ervoor moeten zorgen dat we nu en in de toekomst financieel gezond blijven.

3.3 Algemene basisprincipes

Om invulling te geven aan de hierboven genoemde uitgangspunten zijn voor de opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor de begroting 2024 en van de financiële prognoses voor de periode 2025-2027 de volgende basisprincipes van toepassing:

- Het aanvaarde beleid, de geactualiseerde budgetten 2023 op basis van het Herstelplan 2020-2024 en de prognoses tot en met de Kaderbrief 2024.
- De op te nemen budgetten voor ambities geformuleerd in het Bestuursakkoord 2022-2026 [Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig](#).
- Besluiten van college en raad met een meerjarig effect tot 1 mei 2023.
- De ramingen en prognoses van de Gemeenschappelijke regelingen (GR-en) conform (meerjaren-) begrotingen 2024 en meerjarenramingen 2025-2027.
- De toepassing van beleids-, reken- en spelregels conform het BBV.
- De relevante Kadernota's en notities van de gemeente Assen.
- De ramingen en prognoses van de algemene uitkering zijn gebaseerd op de cijfers uit de Meicirculaire en Septembercirculaire 2023.

3.4 Financieel technische uitgangspunten voor 2024 -2027

Bij de Kaderbrief 2024 geven wij inzicht in de financieel-technische uitgangspunten voor de samenstelling van begroting 2024 en de financiële prognose voor de periode 2025-2027. Deze financieel-technische uitgangspunten zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2023 (vervolgens CEP2023) van het Centraal Planbureau (CPB) en de uitkomst van de cao-onderhandelingen.

Loon- en prijsontwikkelingen

Om de taken op het met uw raad afgesproken niveau uit te voeren is het noodzakelijk om de budgetten in de begroting waardevast te houden. Dit doen we met het opnemen van loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee blijven we duurzaam in staat om de uit te voeren taken op het afgesproken niveau uit te voeren.

Loonontwikkeling

De cao-onderhandelingen tussen de werkgevers en vakbonden hebben geresulteerd in een akkoord voor 2023. De loonontwikkeling bedraagt voor 2023 8,3 % ten opzichte van het werkelijk salarisniveau van februari 2023 en is daarmee het vertrekpunt voor de samenstelling van de begroting 2024. Voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 ramen we de loonontwikkeling in lijn met het CEP 2023 en de meicirculaire 2023 op basis van de loonvoet sector overheid.

Tabel Loonontwikkeling

Loonontwikkeling	2023	2024	2025	2026	2027
Kaderbrief 2024	8,30%	5,70%	5,80%	4,80%	4,20%
Begroting 2023 mjp 2024-2026	3,60%	4,20%	4,10%	3,90%	-
Mutatie	4,70%	1,50%	1,70%	0,90%	4,20%
Cumulatief effect	4,70%	6,20%	7,90%	8,80%	13,00%

Prijsontwikkeling

De prijsontwikkeling voor 2024 bedraagt 7,80% over de beïnvloedbare onderdelen van de begroting. De geraamde prijsontwikkeling is gebaseerd op een herijking van de prijsontwikkeling over de periode 2019-2023 van 4,80% aangevuld met de verwachte prijsontwikkeling in 2024 van 3,0% voor de meerjarenraming 2025-2027. Dit is conform prijs bruto binnenlands product in de meicirculaire 2023.

Tabel Prijsontwikkeling

Prijsontwikkeling	2024	2025	2026	2027
Kaderbrief 2024	7,80%	2,80%	2,70%	2,50%
Begroting 2023 mjp 2024-2026	2,50%	2,50%	2,20%	-
Mutatie	5,30%	0,30%	0,50%	2,50%
Cumulatief effect	5,30%	5,60%	6,10%	8,60%

Gemeentelijke belastingen

De visie op het eigen fiscale beleid en de ontwikkelingen daarin maken onderdeel uit van het bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachting. Voor het waardevast houden van onze belastinginkomsten gaan we uit van de volgende trendmatige verhogingen:

- Onroerendezaakbelastingen verhoging conform prijs nationaal bestedingen 2022 (pnb)

Tabel Ontwikkeling Onroerendezaakbelasting

Onroerendezaakbelasting	2024	2025	2026	2027
Kaderbrief 2024	7,00%	6,10%	2,80%	2,50%
Begroting 2023 mjp 2024-2026	3,80%	3,10%	2,50%	-
Mutatie	3,20%	3,00%	0,30%	2,50%
Cumulatief effect	3,20%	6,20%	6,50%	9,00%

- Afvalstoffenheffing en rioolheffing 100% kostendekkend.
- Toeristenbelasting basistarief verhoging trendmatig met € 0,05 p.p.p.n.
- Lijkbezorgingsrechten verhoging conform consumentenprijsindex(cpi)-juniraming 2023.

- Parkeerbelasting verhoging conform cpi juniraming (besluitvorming Herstelplan 2020-2024).
- Naheffingsaanslag volgt maximaal rijksstarief.
- Overige leges en heffingen verhoging conform cpi-juniraming 2023 tot maximaal 100% kostendekking.

Overige inkomsten

Net als bij de budgetten voor de uitvoering van taken moeten ook de overige inkomsten waardevast blijven. Dit betekent dat we uitgaan van een trendmatige verhoging conform de cpi-juniraming 2023.

Tabel Overige inkomsten

Trendmatig	2024	2025	2026	2027
CEP 2023	3,10%	2,50%	2,40%	2,30%

Rentebeleid

De ECB verwacht dat de inflatie ook op de middellange termijn boven het streefgetal van 2% uitkomt. Om de inflatie te verminderen heeft de ECB in 2022 en 2023 maatregelen genomen door het verhogen van de rentes op de geld en kapitaalmarkt. De ECB blijft de rentetarieven verhogen zo lang als nodig is om de inflatie terug te brengen naar de doelstelling op middellange termijn. De verwachting is dat het renteniveau voor 2023 zal uitkomen op 3,5% tot 3,75%. Of en in welke mate ook rentemaatregelen in 2024 aan de orde zullen zijn zal vooral afhangen van de inflatieontwikkeling, andere macro-economische ontwikkelingen en de oorlog in Oekraïne.

In het kader van een duurzaam begrotingsbeleid op het gebied van renteverplichtingen gaan we voor 2024 vooralsnog uit van een percentage van 4,00% voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen.

Met het huidige gemiddelde rentebeeld van de bestaande gemeentelijke leningenportefeuille, de verwachtingen omtrent het renteniveau voor 2024 en de financieringsbehoefte voor 2023 en 2024, is een wijziging van het interne rentepeil met ingang van 2024 niet noodzakelijk. Deze blijft ongewijzigd op 1,8% voor materiële vaste activa en indexatie amortisatiereserves.